

Ministerul Culturii
al Republicii Moldova

MD-2012, str. Nicolae Iorga nr.24
e-mail: cancelaria@mc.gov.md
web: www.mc.gov.md

Ministry of Culture
of the Republic of Moldova

MD-2012, str. Nicolae Iorga no.24
e-mail: cancelaria@mc.gov.md
web: www.mc.gov.md

Nr. 04/2-07/ 83 din 11.01.2023

**CANCELARIA DE STAT
a REPUBLICII MOLDOVA**

e-mail: cancelaria@gov.md

Ministerul Culturii remite pentru a fi prezentată în ședința Secretarilor generali Cererea privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectului de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea proiectului de hotărâre a Parlamentului privind modificarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993, care urmează a fi anunțat în cadrul ședinței secretarilor generali.

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.		Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de hotărâre a Parlamentului privind modificarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993.
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Culturii
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul a fost elaborat în scopul implementării prevederilor Legii nr. 238/2022 cu privire la acordarea statutului de obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova bunurilor S.A. „Barza Albă”, în baza propunerilor privind inițierea procedurii de clasare a unor bunuri imobile depuse în adresa MC, precum și necesității actualizării Registrului monumentelor.
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Agenția Proprietății Publice, Ministerul Finanțelor, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Justiției, Centrul Național Anticorupție
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile
6.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Rita Garconița, consultant principal, Direcția patrimoniu cultural, tel.: 022-823814, e-mail: rita.garconita@mc.gov.md
7.	Anexe	1. Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de hotărâre a Parlamentului privind modificarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993 – 1 filă; 2. Proiectul hotărârii Parlamentului privind modificarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993 – 2 file; 3. Nota informativă – 2 file; 4. Tabel comparativ – 2 file.
8.	Data și ora depunerii cererii	11 ianuarie 2023
9.	Semnătura	Ministru Sergiu PRODAN

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE Nr. _____
din _____ 2023

**Pentru aprobarea proiectului de hotărîre a Parlamentului privind
modificarea *Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat*,
aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1531/1993**

.....
Guvernul **HOTĂRĂȘTE:**

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Republicii Moldova spre examinare
proiectul de hotărîre a Parlamentului privind modificarea Registrului
monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărîrea
Parlamentului nr. 1531/1993.

Prim-ministru

Natalia GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Ministrul culturii

Sergiu PRODAN

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE

privind modificarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1531/1993

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Articol unic. – Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1531/1993 pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 15–17, art. 24), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La Capitolul „ZONA DE CENTRU”:

1) compartimentul „Municipiul Chișinău” se completează cu pozițiile 384.4, 384.5 și 384.6, cu următorul cuprins:

„384.4	Chișinău, str. Aeroport, nr. 16	Clădirea Aerogării „Chișinău-Revaca”	1960	Ist., Arhit.	N
„384.5	Chișinău, bd. Dacia, nr. 56 (Muzeul Satului din Chișinău)	Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” (Biserica de lemn „Sf. Treime” din satul Hirișeni, raionul Telenești)	1820, strămutată și restaurată în 2010	Arhit.	N
„384.6	Chișinău, bd. Dacia, nr. 56 (Muzeul Satului din Chișinău)	Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” (Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” din satul Gîrbova, raionul Ocnîța)	1908, strămutată și restaurată în 2010-2020	Arhit.	N

2) compartimentul „Raionul Nisporeni” se completează cu poziția 805.1 cu următorul cuprins:

„805.1	Nisporeni, str. Alexandru cel Bun, nr. 3	Edificiul Casei Naționale (în prezent sediul Casei de cultură)	1926	Arhit.	N
--------	--	--	------	--------	---

3) la compartimentul „Raionul Telenești” poziția 1504 va avea următorul cuprins:

„1504.	Hirișeni (strămutată pe terenul Muzeului Satului din Chișinău, bd. Dacia, nr. 56)	Biserica de lemn „Sf. Treime”	1820, strămutată și restaurată în 2010	Arhit.	N
--------	---	-------------------------------	--	--------	---

4) compartimentul „Municipiul Bălți” se completează cu poziția 43, cu următorul cuprins:

„43.	Bălți, str. Victoriei , nr. 49	Ansamblu de construcții industriale utilizate în scopul de producție, maturare și păstrare a divinului, precum și în scopuri turistice, ale S.A. „Barza Albă”	1954 - 1970	Arhit.	N
------	-----------------------------------	---	-------------	--------	---

2. La Capitolul „ZONA DE NORD”:

1) la compartimentul „Raionul Edineț” se exclude poziția 846;

2) la compartimentul „Raionul Ocnița” poziția 1718 va avea următorul cuprins:

„1718	Gîrbova (strămutată pe terenul Muzeului Satului din Chișinău, bd. Dacia, nr. 56)	Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului”	1908 (strămutată și restaurată în 2010-2020)	Arhit.	N
-------	--	--	---	--------	---

3) compartimentul „Raionul Rezina” se completează cu poziția 1832.1, cu următorul cuprins:

„1832.1	Buciușca	Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil”	1913-1916	Arhit.	N”
---------	----------	---	-----------	--------	----

3. La Capitolul „ZONA DE SUD”,
la compartimentul „Raionul Vulcănești” se exclude poziția 414.

Președintele Parlamentului

Igor GROSU

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul hotărârii Parlamentului privind modificarea
Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat,
aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1531/1993

1. Numele inițiatorului și a autorului, precum și a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii Parlamentului privind modificarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1531/1993 pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 15–17, art. 24), cu modificările ulterioare, este elaborat de către Ministerul Culturii (în continuare - MC).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Proiectul hotărârii Parlamentului privind modificarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat (în continuare - Registrul monumentelor) este elaborat și se propune spre aprobarea Parlamentului în temeiul prevederilor art. 4 alin. (2), art. 18 și art. 19 din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor (în continuare – Legea nr. 1530/1993).

Proiectul de hotărîre este elaborat, în condițiile executării prevederilor Legii nr. 238/2022 cu privire la acordarea statutului de obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova bunurilor S.A. „Barza Albă”, precum și în baza propunerilor privind inițierea procedurii de clasare a unor bunuri imobile depuse în adresa MC de către următorii: Uniunea Veteranilor Aviației Civile a Republicii Moldova, Comunitatea Religioasă Parohia cu hramul „Sf. Arhangel Mihail” din s. Buciușca, raionul Rezina, Primăria orașului Nisporeni și Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, în baza cărora MC a elaborat dosare de clasare a unor bunuri imobile.

Totodată, în urma investigațiilor *in situ* efectuate de către Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor au fost constatate următoarele înscrisuri eronate în Registrul monumentelor: poziția 846 din Capitolul Zona de Nord, compartiment Raionul Edineț, la care eronat a fost înscrisă biserica de lemn „Sf. Arhangel Mihail” din s. Burlănești, care la momentul aprobării Registrului monumentelor nu exista, aceasta fiind demolată în anul 1990 și înlocuită cu o biserică nouă de piatră; și poziția 414 din Capitolul Zona de Sud, compartiment Raionul Vulcănești, la care eronat a fost înscrisă biserica ortodoxă „Sf. Spiridon” din s. Văleni, care la momentul aprobării Registrului monumentelor nu exista, aceasta fiind demolată în anii 1969-1970.

Finalitățile urmărite prin adoptarea proiectului de hotărîre sunt:

- luarea sub protecția statului a bunurilor de patrimoniu cultural-istorice vizate în proiect, în scopul păstrării autenticității și punerii în valoare a acestora în calitate de elemente ale patrimoniului cultural național, accentuând însemnătatea lor pentru circuitul vieții cotidiene, astfel contribuind la dezvoltarea durabilă a economiei țării;
- actualizarea Registrului monumentelor prin modificarea adresei actuale a bisericilor din lemn din s. Hirîșeni, r-nul Telenești și din s. Gîrbova, r-nul Ocnîța strămutate pe terenul Muzeului Satului din Chișinău, precum și prin excluderea înscrisurilor eronate de la pozițiile 846 (s. Burlănești) și 414 (s. Văleni) menționate supra.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de hotărîre conține următoarele prevederi principale:

- 1) Atribuirea statutului de monument de categorie națională unui bun imobil din municipiul Chișinău, unui bun imobil din or. Nisporeni, ansamblului de construcții industriale ale S.A. „Barza Albă” din municipiul Bălți, unui bun imobil din satul Buciușca, r-nul Rezina, respectiv, înscrierea acestora în Registrul monumentelor, ceea ce constituie elemente noi pentru Registrul monumentelor;
- 2) Înscrierea la compartimentul „Municipiul Chișinău” a bisericilor de lemn din s. Hirîșeni, r-nul Telenești și din s. Gîrbova, r-nul Ocnîța strămutate pe terenul Muzeului Satului din Chișinău, cu operarea modificărilor la pozițiile 1504 (Raionul Telenești) și 1718 (Raionul Ocnîța). MC a decis să nu excludă pozițiile respective, dar să completeze textul acestora cu informația privind faptul strămutării acestor monumente;
- 3) Excluderea înscrisurilor eronate de la pozițiile 846 (s. Burlănești, raionul Edineț) și 414 (s.

Văleni, raionul Vulcănești).

Astfel, la punctul 1 sbp. 1) se prevede completarea compartimentului „Municipiul Chișinău” cu următoarele elemente/poziții noi:

384.4 Chișinău, str. Aeroport, nr. 16 / Clădirea Aerogării „Chișinău-Revaca” / 1960 / Ist., Arhit. / N”;

384.5 Chișinău, bd. Dacia , nr. 56 (Muzeul Satului din Chișinău) / Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” (Biserica de lemn „Sf. Treime” din satul Hirișeni, raionul Telenești) / 1820, strămutată și restaurată în 2010 / Arhit. / N”;

384.6 Chișinău, bd. Dacia , nr. 56 (Muzeul Satului din Chișinău) / Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” (Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” din satul Gârbova, raionul Ocnița) / 1908, strămutată și restaurată în 2010-2020 / Arhit. / N”;

la sbp. 2) se prevede completarea compartimentului „Raionul Nisporeni” cu o poziție nouă cu următorul cuprins: 805.1 / Nisporeni, str. Alexandru cel Bun, nr. 3 / Edificiul Casei Naționale (în prezent sediul Casei de cultură) / 1926 / Arhit. / N”;

la sbp. 3) se prevede modificarea poziției 1504 din compartimentul „Raionul Telenești”;

la sbp. 4) se prevede completarea compartimentului „Municipiul Bălți” cu o poziție nouă, cu următorul cuprins: 43. / Bălți, str. Victoriei, nr. 49 / 1954 – 1970/ Arhit. / N.

La punctul 2 se prevăd modificări la capitolul „Zona de Nord” după cum urmează:

la sbp. 1) la compartimentul „Raionul Edineț” se exclude poziția 846;

la sbp. 2) se prevede modificarea poziției 1718 din compartimentul „Raionul Ocnița”;

la sbp. 3) se prevede completarea compartimentului „Raionul Rezina” cu o poziție nouă cu următorul cuprins: 1832.1/ Buciușca / Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” / 1913-1916/ Arhit./ N.

La punctul 3 se prevăd modificări la capitolul „Zona de Sud” prin excluderea poziției 414 din compartimentul „Raionul Vulcănești”.

În conformitate cu prevederile art. 19 din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, MC a aprobat avizele Consiliului Național al Monumentelor Istorice privind clasarea bunurilor imobile menționate supra și a informat autoritățile publice locale responsabile teritorial, proprietarii, gestionarii bunurilor imobile despre demararea procesului de înscriere în Registrul monumentelor a bunurilor vizate în proiect.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor prezentei hotărâri a Parlamentului nu necesită alocări financiare suplimentare din bugetul de stat.

6. Modul de încorporare în sistemul actelor normative în vigoare

Prezentul proiect de hotărâre se încadrează în cadrul normativ în vigoare și nu necesită modificarea altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Culturii www.mc.gov.md, directoriul *Transparența*, secțiunea *Inițierea elaborării deciziilor*. Proiectul se va supune avizării conform indicațiilor Cancelariei de Stat.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul se va supune expertizei anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene și nu necesită efectuarea expertizei de compatibilitate.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul se propune a fi supus expertizei juridice efectuate de către Ministerul Justiției.

11. Constatările altor expertize

Nu sunt necesare.

Ministrul culturii

Sergiu PRODAN

Tabel comparativ
la proiectul hotărârii Parlamentului privind modificarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat,
aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993

Nr d/o	Modificările propuse		Reglementările în vigoare		Redacția nouă	
	2		3		4	
	Articol unic. Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993 <i>pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor</i> (replicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 15–17, art. 24), se modifică după cum urmează.					
1.	La Capitolul „ZONA DE CENTRU”,					
1)	Compartimentul „Municipiul Chișinău” se completează cu pozițiile 384.4, 384.5 și 384.6, cu următorul cuprins:					
a)	384.4 / Chișinău, str. Aeroport, nr. 16 / Clădirea Aerogării „Chișinău-Revaca” / 1960 / Ist., Arhit. / N”.		Nu este prevăzut		384.4 / Chișinău, str. Aeroport, nr. 16 / Clădirea Aerogării „Chișinău-Revaca” / 1960 / Ist., Arhit. / N”.	
b)	384.5 / Chișinău, bd. Dacia, nr. 56 (Muzeul Satului din Chișinău) / Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” (Biserica de lemn „Sf. Treime” din satul Hirișeni, raionul Telenești) / 1820, strămutată și restaurată în 2010 / Arhit. / N”.		Nu este prevăzut		384.5 / Chișinău, bd. Dacia, nr. 56 (Muzeul Satului din Chișinău) / Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” (Biserica de lemn „Sf. Treime” din satul Hirișeni, raionul Telenești) / 1820, strămutată și restaurată în 2010 / Arhit. / N”.	
c)	384.6 / Chișinău, bd. Dacia, nr. 56 (Muzeul Satului din Chișinău) / Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” (Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” din satul Gîrbova, raionul Ocnîța) / 1908, strămutată și restaurată în 2010-2020 / Arhit. / N”.		Nu este prevăzut		384.6 / Chișinău, bd. Dacia, nr. 56 (Muzeul Satului din Chișinău) / Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” (Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” din satul Gîrbova, raionul Ocnîța) / 1908, strămutată și restaurată în 2010-2020 / Arhit. / N”.	
2)	Compartimentul „Raionul Nisporeni” se completează cu poziția 805.1 cu următorul cuprins:					
	805.1 / Nisporeni, str. Alexandru cel Bun, nr. 3 / Edificiul Casei Naționale (în prezent sediul Casei de cultură) / 1926 / Arhit. / N”.		Nu este prevăzut		805.1 / Nisporeni, str. Alexandru cel Bun, nr. 3 / Edificiul Casei Naționale (în prezent sediul Casei de cultură) / 1926 / Arhit. / N”.	

3)	La compartimentul „Raionul Telenești” se modifică poziția 1504 după cum urmează: la rubrica 2 cuvântul „Hirișeni” se substituie cu textul „Hirișeni (strămutat pe terenul Muzeului Satului din Chișinău, bd. Dacia, nr. 56)”, la rubrica 4 textul „Sec. XVIII” se substituie cu textul „1820, strămutată și restaurată în 2010”.	„1504. / Hirișeni / Biserica de lemn „Sf. Treime” / Sec. XVIII / Arhit. / N”.	„1504. / Hirișeni (strămutată pe terenul Muzeului Satului din Chișinău, bd. Dacia, nr. 56) / Biserica de lemn „Sf. Treime” / 1820, strămutată și restaurată în 2010 / Arhit. / N”.
4)	Compartimentul „Municipiul Bălți” se completează cu poziția 43 cu următorul cuprins: „43. / Bălți, str. Victoriei, nr. 49 / 1954 – 1970 / Arhit. / N”.	Nu este prevăzut	„43. / Bălți, str. Victoriei, nr. 49 / 1954 – 1970 / Arhit. / N”.
2.	La Capitolul „ZONA DE NORD”:		
1)	la compartimentul „Raionul Edineț” se exclude poziția 846.	„846. / Burlănești / Biserica de lemn “Sf. Arhanghel Mihail” / 1868 / Arheol. / N”.	Nu se prevede
2)	La compartimentul „Raionul Ocnița” se modifică poziția 1718 după cum urmează: la rubrica 2 cuvântul „Gîrbova” se substituie cu textul „Gîrbova (strămutat pe terenul Muzeului Satului din Chișinău, bd. Dacia, nr. 56)”, la rubrica 4 textul „1908” se substituie cu textul „1908, strămutată și restaurată în 2010-2020”.	„1718. / Gîrbova / Biserica de lemn “Adormirea Maicii Domnului” / 1908 / Arhit. / N”.	„1718. / Gîrbova (strămutată pe terenul Muzeului Satului din Chișinău, bd. Dacia, nr. 56) / Biserica de lemn “Adormirea Maicii Domnului” / 1908 (strămutată și restaurată în 2010-2020) / Arhit. / N”.
3)	compartimentul „Raionul Rezina” se completează cu poziția 1832.1, cu următorul cuprins: „1832.1 / Buciușca / Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” / 1913-1916 / Arhit. / N”.	Nu este prevăzut	„1832.1 / Buciușca / Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” / 1913-1916 / Arhit. / N”.
3.	La Capitolul „ZONA DE SUD”: la compartimentul „Raionul Vulcănești” se exclude poziția 414.	„414. / Văleni / Biserica „Sf. Spiridon” / 1914 / Arhit. / N”.	Nu se prevede

Ex.: Rita Garconița,
tel.: 022 823814

Ministrul Culturii

Sergiu PRODAN